

معاون تحقیقات و فناوری وزیر بهداشت، یکی از نقاط قوت این برنامه را الزام بر حضور دانشجویان پسادکترای عنوان کرد و گفت: این موضوع خیلی کمک می‌کند تا پژوهشگران جوان در کنار افرادی که صاحب سبک هستند، در کشور قرار بگیرند و از این حمایت‌ها استفاده کنند.

دکتر نجفی ضمن دعوت از پژوهشگران حیطه علوم پزشکی و از پژوهشگران سایر واحدهای دانشگاهی کشور در وزارت علوم و از همه موسسات آموزشی و پژوهشی کشور برای شرکت در این فراخوان، اظهار امیدواری کرد که با شناسایی مشکلات کشور و شناسایی ابرترندهایی که نیاز کشور برای بحث مرجعیت علمی است، پژوهشگران رشته‌های مختلف در کنار هم قرار بگیرند تا اتفاق خوبی را در پایان شهریور ماه شاهد باشیم.

وی بیان کرد: امیدواریم بخش‌هایی مثل معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری از این حرکت هم‌گرایانه حمایت کنند و به صورت ویژه مشارکت کنند تا این اقدامات به یک جریان اصلی در کشور تبدیل شود، گرنتینگ‌بندی‌ها و حمایت‌کننده‌های بخش پژوهش و فناوری در کنار یکدیگر و به صورت هم‌جهت از پژوهش‌ها حمایت کنند.

۲۰ شهریور مهلت ارسال پروپوزال‌ها

در ادامه ایمان افتخاری رئیس صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور به تشریح جزئیات این تفاهم‌نامه پرداخت و گفت: در اولین فراخوان طرح‌های پژوهشی مشترک پژوهشگران صندوق و نیماد ۵ حیطه اصلی در نظر گرفته شده است که شامل: ۱- پژوهش‌های حوزه فرآورده‌های سلامت‌محور (دارو، کاشتنی‌ها، تجهیزات پزشکی، ابزارهای تشخیصی، بیوسنسورها، میکروروبات، بیونیک و پوشیدنی‌ها)، ۲- استفاده از هوش مصنوعی، یادگیری ماشین، ابرداده‌ها، در تشخیص، پیشگیری و درمان بیماران، ۳- آلاینده‌های محیط زیستی (شناسایی/ارزیابی اثرات / کنترل آلاینده‌ها)، ۴- بایو متریا در پزشکی و مهندسی بافت، پرینتر، جوهرهای زیستی و محصولات سه بعدی و ۵- بهداشت مواد غذایی و پروبیوتیک است.

افتخاری افزود: در این فراخوان پیشنهاد تحقیق «نیاز محور» بر اساس حیطه‌های پژوهشی بالا به صورت مشترک توسط دو محقق اصلی («عضو هیات علمی یکی از دانشگاه‌ها یا موسسات پژوهشی غیر علوم پزشکی» و «عضو هیات علمی یکی از دانشگاه‌ها یا موسسات پژوهشی زیر مجموعه وزارت بهداشت») تهیه می‌شود.

او با اعلام اینکه علاقه‌مندان تا ۲۰ شهریور ماه فرصت دارند، گفت: در این فراخوان صندوق INSF و موسسه نیماد در مجموع از ۲۰ طرح منتخب حمایت می‌کند که طی آن نیماد و صندوق به صورت مشترک ۶ میلیارد ریال در هر طرح تحقیقاتی سرمایه‌گذاری می‌کنند.

تفاهم‌نامه همکاری میان موسسه نیماد و صندوق INSF امضا شد حمایت از طرح‌های پژوهشی و فناورانه ملی در پنج محور حوزه سلامت

تبدیل تحقیقات دانشگاهی به فناوری نیازمند اتصال ساختارمندا است

او با اعلام اینکه اولین دور این فراخوان‌ها منتشر شده و اکنون در سایت نیماد قابل مشاهده است، گفت: اگر قرار است که تحقیقات و فناوری در کشور از تحقیقات دانشگاهی به سمت تحقیقات ملی برود و از سطح ملی به فناوری منجر شود، چاره‌ای نیست جز اینکه زیست‌بوم تحقیقات و فناوری هم در کشور به طور ساختارمند به یکدیگر متصل شود و اهداف مشخصی را دنبال کند.

رئیس موسسه ملی حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور، افزود: هم‌اکنون در برنامه‌ای که با حمایت و همسویی صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور ایجاد شده نگاه ما به حیطه‌هایی است که هم‌گرایی وجود دارد تا به هم‌افزایی برسیم. دکتر نجفی جزئیات اولین فراخوان مشترک نیماد با صندوق INSF را برشمرد و گفت: پیرو این تفاهم‌نامه در مرحله نخست از پروپوزال‌های پنج حوزه فرآورده‌های سلامت‌محور اعم از دارو، کاشتنی‌ها، تجهیزات پزشکی، بزرگ داده‌ها، آلاینده‌های محیط زیستی و غیره در قالب ۳۰۰ میلیون تومان از سوی نیماد و ۳۰۰ میلیون تومان دیگر از صندوق INSF حمایت خواهد شد.

دکتر نجفی با تأکید بر اینکه در محورهای ذکر شده به کمک و هم‌گرایی فعالان در حوزه‌های دیگر علوم علاوه بر پزشکی و سلامت نیاز داریم، گفت: مانند دیگر کشورهای دنیا برای حرکت در لبه دانش باید از کمک تمام افراد برجسته در حوزه‌های مختلف استفاده کنیم. در این حیطه‌ها و در بحث سلامت، به شدت نیازمند یاری رشته‌های خارج از علوم پزشکی هستیم، در فراخوان‌های آتی، بر حسب نیاز کشور و بر حسب علاقه‌مندی که در دوسوی این تفاهم‌نامه وجود دارد، ممکن است حیطه‌های دیگری نیز اضافه شود.

تفاهم‌نامه همکاری میان موسسه ملی توسعه تحقیقات علوم پزشکی ایران (NIMAD) و صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور با موضوع حمایت از طرح‌های پژوهشی و فناورانه ملی به امضا رسید.

به گزارش روابط عمومی موسسه ملی توسعه تحقیقات علوم پزشکی، دکتر فرید نجفی معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت و رئیس موسسه نیماد در مراسم امضای این تفاهم‌نامه گفت: موسسه نیماد بزرگترین موسسه حامی پژوهش‌های حیطه علوم پزشکی در کشور است که در ایام اخیر سه برنامه بزرگ را در مجموعه فعالیت‌های خود در نظر گرفته است.

دکتر نجفی برنامه نخست راه‌کاری با گرنتینگ‌بندی‌های داخلی کشور عنوان کرد و گفت: امکان مشارکت با تمام موسسه‌هایی که به نوعی حمایت‌گر پژوهش و فناوری و فناوران در کشور هستند وجود دارد و باید فعالیت‌های همسو در این جهت توسعه یابد. رئیس موسسه ملی حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور، تصریح کرد: همین برنامه در زمینه گرنتینگ‌بندی‌های خارج از کشور نیز در نظر گرفته شده است. در هفته جاری نیز یک برنامه مشترک با یکی از گرنتینگ‌بندی‌های کشور آلمان خواهیم داشت و چنین اقداماتی در نیماد رو به توسعه است.

دکتر نجفی معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت نیز همکاری با سازمان‌های سیاست‌گذار در حیطه سلامت را سومین برنامه توسعه‌های نیماد عنوان کرد و گفت: در تعامل با سازمان‌های سیاست‌گذار نیازهای آن‌ها را استخراج کرده و پس از تبدیل آن‌ها به پروپوزال (RFP) فراخوانی برای جلب تمام محققان و پژوهشگران منتشر می‌شود. بخشی از تامین اعتبار پروپوزال‌ها توسط سازمان سیاست‌گذار انجام می‌شود و بخش دیگر را نیماد می‌پردازد.

تجمع دسته‌های عزاداری به دلیل شیوع سویه دلتای ویروس کرونا منع شود ..... صفحه ۴

اقدامات و برنامه‌های توسعه‌ای اخیر حوزه فناوری سلامت وزارت بهداشت، در ۱۰ محور ..... صفحه ۳

تفاهم‌نامه مرجعیت علمی و مأموریت‌مداری دانشگاه‌های علوم پزشکی امضا شد ..... صفحه ۲

را هم لحاظ کردیم یا در مبحث برون‌دادهای پژوهشی علاوه بر مقاله، موارد دیگری مانند کتاب و شرکت‌های دانش بنیان، داشتن دانشجوی PHD را هم به عنوان امتیاز در نظر گرفتیم. او پیش‌بینی کرد، بسیاری از ماموریت‌هایی که از دانشگاه‌های منتخب خواسته‌ایم، قطعاً با نقشه مرجعیت علمی هم‌پوشانی دارد که این اعتبارسنجی متقابل در دو حوزه پژوهش و آموزش خواهد بود. دکتر نجفی به حمایت همه‌جانبه از دانشگاه‌هایی که در حیطه‌های اعلامی فعالیت می‌کنند، اشاره کرد و گفت: در معاونت تحقیقات و فناوری که تمامی سازمان‌های حمایت‌کننده مالی پژوهشی را در اختیار دارد وظیفه خودمان می‌دانیم که تمامی این حیطه‌ها حمایت‌کنیم حتی یکی از بندهای این تفاهم‌نامه را به حمایت موسسه نیما از حیطه‌های اعلامی اختصاص داده‌ایم. او افزود: امیدوارم طبق پیش‌بینی‌ها تا ۱۴۲۰ مرجعیت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی با انسجام و قدرت و مطابق برنامه‌ها پیش برود.

پایه آن حرکت کند، افزود: مرجعیت علمی برنامه جامع و کاملی است که در آن هم توان علمی و هم مزیت رقابتی در نظر گرفته شده است. برنامه بر اساس مقالات علمی افراد و برون‌داد علمی تدوین و در نهایت به بیانیه رسالت آکادمیک منجر شده است. ضمائم که پیش‌بینی شده، به نوعی نقشه راه را مشخص می‌کند. دکتر نجفی خاطرنشان کرد: وقتی مباحثی مانند مزیت رقابتی، تمایز، تعالی، راهبری فرادستی و مرجعیت علمی در یک بازه زمانی ۲۰ ساله مطرح می‌شود همه مفاهیمی است که به این شکل تا پیش از این در کشور نداشتیم و این اتفاق ارزشمندی است.

او با اشاره به ضرورت توجه ویژه به حوزه فناوری گفت: مرجعیت علمی با صرف توجه به برون‌داد علمی از حیث مقاله قابل سنجش نیست و باید به مسئله فناوری هم توجه شود که خوشبختانه به آن نگاه ویژه‌ای شده است. معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت با اشاره به ضرورت توجه به اولویت‌های ملی گفت: اولویت‌های ملی فقط در وزارت بهداشت تعیین نمی‌شود برای مثال در معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری یا کمیسیون‌های عتف به مباحث مرتبط با حوزه سلامت می‌پردازند که باید همگی جمع شوند و بر اساس آنها مزیت‌های رقابتی و تمایزها را تعیین کنیم.

او در ادامه به نشست هم‌فکری ماموریت‌مداری دانشگاه‌ها در معاونت تحقیقات اشاره کرد و گفت: آنچه که ما در معاونت تحقیقات باید انجام دهیم در راستای ماموریت‌مداری دانشگاه‌هاست. باید بر اساس حیطه‌های تمایزیافته که قابلیت مرجعیت دارند ماموریت‌هایی را برای دانشگاه‌ها مشخص کنیم. دکتر نجفی افزود: حیطه‌هایی که در معاونت تحقیقات برای دانشگاه‌ها در نظر گرفته شده فراتر از آنچه در کتاب سبز ذکر شده است. ما در بحث ماموریت‌ها حیطه فناوری

میان دو معاونت وزارت بهداشت؛

تفاهم‌نامه مرجعیت علمی و ماموریت‌مداری دانشگاه‌های علوم پزشکی امضا شد

در مراسمی با حضور معاونین آموزشی و تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، تفاهم‌نامه همکاری وزارت بهداشت با دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی سراسر کشور جهت تحقق آرمان مرجعیت علمی و ماموریت‌مداری دانشگاه‌ها امضا شد.

در این مراسم به صورت نمادین این تفاهم‌نامه بین دکتر حقدوست و دکتر نجفی و نیز مسئولان دانشگاه‌های علوم پزشکی ارتش، ایران، شهید بهشتی و علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی به امضا رسید.

این تفاهم‌نامه در راستای تلاش برای حرکت به سوی نیل به مرجعیت علمی و ماموریت‌مداری دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و به منظور تثبیت عهدی نظام‌مند و بلندمدت برای اعتلای علمی ایران و برنامه‌ریزی و تمهید تحقق آرمان مرجعیت علمی با شناسایی مزیت‌های رقابتی در هر دانشگاه و اهتمام بر توسعه ظرفیت و توانمندی‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ما بین معاونت‌های آموزشی و تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، مرکز ملی تحقیقات راهبردی آموزش علوم پزشکی (نصر)، موسسه ملی توسعه تحقیقات علوم پزشکی (نیما) و دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور منعقد شد.

بنا بر اعلام ویدا، هدف از این تفاهم‌نامه اهتمام برای حرکتی جدی و گام به گام به سوی احراز مرجعیت علمی در حوزه علوم پزشکی کشور و نیز پیشبرد ماموریت‌های ابلاغی در حوزه تحقیقات و فناوری با همکاری‌های اجرایی، علمی و کارشناسی مابین طرف‌های تفاهم‌نامه است.

حیطه‌های تمایزیافته با قابلیت مرجعیت علمی به دانشگاه‌ها سپرده شود

دکتر فرید نجفی معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، در آیین امضای تفاهم‌نامه مرجعیت علمی ضمن خیر مقدم به حاضران در نشست، با اشاره به هماهنگی خوب میان دو معاونت تحقیقات و فناوری و معاونت آموزشی وزارت بهداشت، گفت: بحث مرجعیت علمی به معاونت تحقیقات و فناوری مرتبط است و ایده‌پردازی و تئوریزه کردن آن نیازمند استفاده از تمام توان و پتانسیل‌های موجود است و همکاری هر بخشی عامل خیر و برکت خواهد بود.

او با بیان اینکه هیچ برنامه‌ای بدون نقص نیست اما مهم این است که کلیات برنامه مقبول باشد و کشور بر

رویدادها

What's New on...

...Scopus

موضوع: شاخص‌های جدید Scopus

سخنران: دکتر پیام کبیری

رئیس مرکز توسعه و هماهنگی اطلاعات و انتشارات علمی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت

اهم موضوعات:

- نمای جدید مقالات در Scopus
- شاخص‌های جدید Scopus
- شاخص‌های Scival

لینک:

<https://vc.behdast.gov.ir/whatsnew>

تاریخ:

دوشنبه ۱۴۰۰/۰۵/۱۱

ساعت:

۱۱:۳۰ - ۱۰

نشست مجازی (وبینار علمی)

چالش‌های پیش روی اجرای فاز سه مطالعات بالینی

واکسن‌های ایرانی کووید-۱۹

برگزار کنندگان:

معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی / کمیته ملی اخلاق در پژوهش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی / اداره مطالعات بالینی سازمان غذا و دارو

سخنران‌ها (به ترتیب نوبت سخنرانی)

دکتر فرید نجفی، استاد ارشد معاونت علمی و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دکتر اکبر قنوجی، استاد ارشد معاونت علمی و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دکتر رضا مسعود، استادیار دانشکده علوم پزشکی تهران، رئیس اداره مطالعات بالینی، سازمان غذا و دارو

دکتر احسان شمس‌گوشکی، استادیار اخلاق پزشکی، دانشکده علوم پزشکی تهران، رئیس کمیته ملی اخلاق در پژوهش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دکتر مرگس کلاهچی، میکروبیولوژیست / کارشناس ارشد، مرکز توسعه زیست فناوری معاونت علمی ریاست جمهوری

دکتر سید محسن زهرايي، استادیار بیمارهای عفونی / رئیس اداره بیمارهای عفونی، کمیته ملی اخلاق در پژوهش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دکتر احسان مصطفوی، استادیار معاونت علمی و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دکتر سید حامد حسینی، استادیار ارشد معاونت علمی و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دکتر ساهر پراگنی، معاون علمی بخش تحقیق توسعه واکسن شرکت سینا

دکتر مسعود سلیمانی‌دورانی، استادیار ارشد معاونت علمی و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دکتر فریا اصغری، دانشیار اخلاق پزشکی، دانشکده علوم پزشکی تهران، عضو کمیته ملی اخلاق در پژوهش

دکتر مسعود بیوسیان، استادیار ارشد معاونت علمی و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

زمان: سه شنبه ۵ مرداد ۱۴۰۰ - ساعت ۱۷ تا ۲۰

حضور برای اعضای جامعه علمی آزاد است.

<https://www.skyroom.online/ch/tums1/akhlag>

کار و حمایت زیادی می‌طلبد تا مشکلات قوانین و مجوزها در این حوزه را رفع کند.

کمیته مالکیت معنوی

رئیس دفتر توسعه فناوری سلامت وزارت بهداشت، افزود: کمیته مدیریت دارایی‌های معنوی در امتیازدهی ابداعات و اختراعات و هدایت آنها به سمت تجاری سازی و دفاتر انتقال فناوری TTO ایجاد شده است. امکانات خاصی برای این کمیته در نظر گرفته شده است و در همکاری با نیما فضا به این کمیته اختصاص یافته است که به زودی با جذب مسئولان و کارشناسان مورد نیاز فعالیت خود را آغاز می‌کند. توجه ویژه به نقش فناوری در امتیازدهی ابداعات و اختراعات یکی از اهداف این کمیته است.

واگذاری امور اجرای به صندوق‌های پژوهش و فناوری حوزه سلامت

دکتر منظم از واگذاری امور اجرایی به صندوق‌های پژوهش و فناوری خبر داد و گفت: در حال حاضر ۶ صندوق وابسته به وزارت بهداشت در حوزه سلامت فعال هستند و با ایجاد مجمع صندوق‌ها تقسیم کاری انجام دادیم تا در نتیجه آن امور اجرایی را به آنها واگذار کنیم و بدنه معاونت و دفتر توسعه فناوری سلامت به مأموریت اصلی خود که همان سیاست‌گذاری و نظارت بر اجراست بپردازد.

او گفت: امور اجرایی و کارشناسی کمیته مالکیت معنوی به صندوق سلامت تهران واگذار شده، امور صادرات به صندوق تجهیزات پزشکی، امور فنی به صندوق پرشین دارو، امور توانمندسازی به صندوق سلامت زنجان و امور رویدادها نیز به صندوق سلامت ثامن سپرده خواهد شد.

ایجاد مراکز نوآوری و فناوری سلامت

دکتر منظم با اعلام اینکه دستورالعمل و زیرساخت‌های ایجاد مرکز نوآوری سلامت محور در معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت ایجاد شده است، گفت: تاکنون درخواست‌هایی هم رسیده است که بدون تردید با استقبال دانشگاه‌های علوم پزشکی همراه خواهد بود. در گذشته زیرساخت‌های لازم برای ایجاد مراکز نوآوری و فناوری در حوزه سلامت وجود نداشت. در مرکز نوآوری از ایده شروع می‌شود یعنی مرحله‌ای که هنوز هسته و تیم فناورانه‌ای شکل نگرفته برنامه تجاری و درآمدزایی وجود ندارد و این مهم‌ترین تفاوت یک مرکز نوآوری با شتاب‌دهنده، مرکز رشد یا پارک فناوری است.

توانمندسازی

او با بیان اینکه یکی از بزرگ‌ترین معضلات شرکت‌های حوزه سلامت، تعامل با سازمان غذا و دارو و آشنایی با فرآیندهای پیچیده آنجاست، گفت: از جمله برنامه‌های دفتر توسعه فناوری سلامت تهیه برنامه‌های آموزش عملیاتی از تمامی فرآیندهای سازمان غذا و دارو است. از بخش‌های مختلف، برنامه‌ها و روال‌ها استخراج شده و با کمک اساتید غذا و دارو در حال ضبط دوره‌ها هستیم تا در قالب آموزش مجازی ارائه کنیم. به گفته وی، برآورد شده بالغ بر ۳۰ دوره آموزشی تا آخر مرداد ماه به مجموعه آموزش مجازی معاونت افزوده می‌شود. ضمن اینکه برنامه‌های آموزشی قدیمی هم در حال به‌روزرسانی است تا با فرمت جدید ویرایش شده و در سامانه آماده بهره‌برداری عموم شوند.

ارتباط با صنعت

دکتر منظم در ادامه از واگذاری ۱۷ مسئولیت به دانشگاه‌های علوم پزشکی خبر داد و گفت: در راستای مأموریت ارتباط با صنعت ۱۷ مسئولیت به مدیران فناوری دانشگاه‌های علوم پزشکی در حیطه‌های مختلف سپرده شده که بر اساس گزارش‌های رسیده می‌توان تخمین زد قریب به ۵۰ درصد برنامه‌ها تا پایان دهم مرداد ماه طبق زمانبندی تعیین شده، پیش می‌رود و این پیشرفت مطلوبی در این عرصه به شمار می‌رود.

وزارت بهداشت، هسته‌های فناور مستقر در مراکز رشد که در حوزه سلامت فعال هستند از امتیازاتی که یک شرکت دانش‌بنیان برخوردار است بهره‌مند می‌شوند.

رئیس دفتر توسعه فناوری سلامت وزارت بهداشت، افزود: در حوزه معاونت آموزشی وزارت بهداشت هم امکان گذراندن تعهدات قانونی دانش‌آموختگان داروسازی و علوم پایه پزشکی در شرکت‌های مستقر در مراکز رشد و پارک‌های فناوری سلامت فراهم شده است در گذشته فارغ‌التحصیلان تنها می‌توانستند در شرکت‌های دانش‌بنیان تعهدات قانونی خود را بگذرانند.

دکتر منظم از قول مساعد برای تصویب ساختار سازمانی مراکز رشد خبر داد و گفت: برای ایجاد ساختار سازمانی مراکز رشد اقدامات فشرده‌ای انجام شده از جمله شاخص‌ها و مستندات تهیه و تدوین شده تیپ‌بندی مراکز رشد انجام شده است. پیشنهاد اتمان را برای جایگاه‌های سازمانی به دفتر منابع انسانی ارسال کردیم.

به گفته وی با تشکیل کمیته فنی مراکز رشد، امکان تاسیس مراکز رشد جدید و ارزیابی و نظارت بر آنها و همچنین تدوین سیاست‌های عملیاتی فراهم شده است. تیم ۱۰ نفره‌ای از ارزیاب‌های حرفه‌ای از کل کلان منطقه‌ها و دانشگاه‌های علوم پزشکی برای این کار در نظر گرفته شده و آموزش‌های اولیه را نیز گذرانده و تعدادی از این عزیزان مأموریت‌های اولیه را نیز به‌انجام رسانده‌اند.

تصویب چارت سازمانی پارک‌های علم و فناوری حوزه سلامت

منظم با اشاره به اینکه برای ۱۲ پارک علم و فناوری سلامت چارت سازمانی تهیه و مصوب شده است، گفت: این یک اتفاق جدید است که با راه‌اندازی کمیته فنی پارک‌ها، مبحث ارزیابی پارک‌های علم و فناوری حوزه سلامت نیز مطرح شد. با یک چارت سازمانی مصوب پارک‌های سلامت هویت ساختاری مشخصی پیدا می‌کنند و حتی می‌توانند منابع حمایتی و زیرساختی دریافت کنند.

او در ادامه به مشکل دیرینه پارک‌های سلامت اشاره کرد و گفت: بر اساس قوانین و باور قبلی تنها وزارت علوم می‌توانست مجوز فعالیت پارک‌های علم و فناوری را صادر کند و همین مسئله در طی سال‌های فشار زیادی را روی شرکت‌های حوزه سلامت وارد کرده بود. با پیگیری‌ها و توافقات انجام شده، در طرح جهش تولید که در مجلس شورای اسلامی مطرح شده، شرکت‌های مستقر شده در پارک‌های وابسته به وزارت بهداشت هم به لحاظ قانونی از مزیت‌های قانونی پارک‌ها استفاده خواهند کرد.

ارزشیابی فعالیت‌های تحقیقات و فناوری

رئیس دفتر توسعه فناوری سلامت وزارت بهداشت، با اشاره به اینکه در تعامل بین معاونت آموزشی، معاونت دانشجو-فرهنگی، معاونت تحقیقات و فناوری ارزشیابی فعالیت‌های تحقیقات و فناوری دانشگاه‌های علوم پزشکی در قالب طرح رد یکپارچه شده است، گفت: فناوری در کنار محور تولید دانش و ساختار برای نخستین بار در فرآیند ارزشیابی دانشگاه‌های علوم پزشکی لحاظ می‌شود و این تحول بزرگی در عرصه فناوری سلامت به‌شمار می‌رود.

او به تغییر روند ارزشیابی دانشگاه‌های علوم پزشکی از روش استعلام به خوداظهاری اشاره کرد و گفت: در شورای ارزشیابی دانشگاه‌های علوم پزشکی نقش ستادی وزارت بهداشت برای بررسی و مستندسازی را حذف کردیم و مقرر شد تا هر آنچه دانشگاه‌ها اظهار کنند در ارزشیابی پذیرفته شود و در کنار آن یک تیم اعتباربخشی متشکل از ارزیاب‌ها خروجی‌های خوداظهاری را اعتباربخشی خواهند کرد.

دکتر منظم همچنین از بازنگری شاخص‌های ارزیابی دانشگاه‌های علوم پزشکی در آینده نزدیک خبر داد.

کمیته سلامت دیجیتال

او افزود: کمیته سلامت دیجیتال نیز با مشارکت تمامی ذی‌نفعان این حوزه در بخش‌های مختلف تشکیل شد و نخستین جلسه آن نیز برگزار شده است. حوزه سلامت دیجیتال

اقدامات و برنامه‌های توسعه‌ای اخیر حوزه فناوری سلامت وزارت بهداشت، در ۱۰ محور

گزارش برنامه‌های توسعه‌ای دفتر توسعه فناوری سلامت وزارت بهداشت در ۱۰ محور کلی علاوه بر فعالیت‌های جاری در جهت توسعه، حمایت و نهادینه ساختن فناوری سلامت در کشور منتشر شد.

به گزارش روابط عمومی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، دکتر محمدرضا منظم، رئیس دفتر توسعه فناوری سلامت وزارت بهداشت، برنامه‌های جدید دفتر تحت سرپرستی خود را به ۱۰ محور کلی خلاصه کرد و به ارائه گزارشی از عملکرد هر یک پرداخت و گفت: برنامه‌های جدید دفتر را می‌توان در ۱۰ محور کلی ارائه کرد؛ البته اقدامات بیشتری انجام شده ولی مهم‌ترین موارد شامل برنامه‌های حمایتی، ساماندهی مراکز رشد، پارک‌های علم و فناوری سلامت، ارزشیابی فعالیت‌های تحقیقات و فناوری، کمیته سلامت دیجیتال، کمیته مدیریت دارایی‌های معنوی، واگذاری امور اجرایی و تمرکز بر سیاست‌گذاری، ارتباط با صنعت، راه‌اندازی مراکز نوآوری سلامت و توسعه آموزش می‌شود.

او با اشاره به اینکه سیاست‌ها و برنامه‌های حمایتی مختلفی از شرکت‌ها و مراکز رشد و هسته‌های فناور در نظر گرفته شده است، گفت: در ابتدا برنامه‌های حمایتی که از گذشته شروع شده بود را پیگیری کردیم تا کاری نیمه‌کاره باقی نماند و از سوی دیگر در جهت ساماندهی منابع حمایتی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت در کنار صندوق نوآوری و شکوفایی و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری نیز اقدام کردیم.

دکتر منظم با تاکید بر اینکه اولویت ما اعطای تسهیلات از مسیر صندوق‌هاست تا تسهیلات ارائه شده به سیستم حمایتی بازگردد و دوباره در چرخه قرار بگیرد، گفت: برای این مهم هم دو مسیر تعیین بودجه از ابتدای سال و تعیین فرآیند بر پایه قوه عاقله و بدون سوگیری در نظر گرفته شده است. بودجه حمایتی از ابتدای سال با تمهیداتی مشخص می‌شود و کمیته‌های فنی مرتبط با هر محور حمایتی نیز تشکیل شده تا نقش قوه عاقله را ایفا کند و تصمیم‌گیری‌ها با خرد جمعی و مشارکت نمایندگان مدیران فناوری بخش‌های مختلف کشور انجام شود.

مراکز رشد

به گفته وی، یکی از مواردی که در تقویت مراکز رشد و هسته‌های فناور بسیار موثر بوده و خوشبختانه مصوبه آن ابلاغ شده، مراکز رشد اقماری بود که اکنون هم در حال اجراست، ارائه امکانات و زیرساخت‌هایی است که مراکز رشد را به مراکز تحقیقاتی نزدیک می‌کند. به موجب این مصوبه امکان استفاده از امکانات آموزشی، فضا و تجهیزات مراکز تحقیقاتی و دانشگاه‌ها طی چارچوب‌هایی برای مراکز فراهم شده است.

استقرار شتاب‌دهنده‌ها در مراکز رشد

او در ادامه از امکان استقرار قانون‌مند شتاب‌دهنده‌ها در مراکز رشد خبر داد و گفت: به تازگی مجوز استقرار شتاب‌دهنده‌ها در مراکز رشد از شورای عالی گسترش صادر شده است که این امر تقویت مراکز رشد را در پی دارد.

دکتر منظم در ادامه اعلام کرد: یکی از اقدامات مهم این است که هسته‌های فناور مستقر در مراکز رشد از بسیاری از امتیازاتی که یک شرکت دانش‌بنیان برخوردار است بهره‌مند می‌شوند. با تعاملات شکل گرفته با سازمان غذا و دارو و معاونت آموزشی

به نظر می‌رسد در چنین شرایطی باید بعضی از تصمیمات ستاد ملی کرونا مورد بازنگری قرار گیرد و تصمیمات با توجه به همه شواهد قوی علمی به روزرسانی شود. براین اساس موارد زیر پیشنهاد می‌گردد:

۱- ضمن احترام فراوان به همه آحاد مردم ایران که عاشق و دلباخته سرور و سالار شهیدان و آزادگان جهان هستند و با سپاس از سازمان‌های مرتبط که در سال گذشته برای ایجاد شیوه‌های نوین عزاداری و ترغیب مردم به عزاداری‌های سالم‌تر تلاش فراوانی کردند، پیشنهاد می‌شود که تجمع دسته‌های عزاداری در فضاهای بسته تحت هر عنوانی، در وضعیت کنونی منع شود، حتی رعایت کامل پروتکل‌ها در فضاهای سرپسته نیز نمی‌تواند عملاً ما را از عدم انتقال بیماری مطمئن کند.

۲- واقعیت آن است که سوبیه جدید به راحتی می‌تواند حتی در فضای باز هم منتقل شود و از طرفی چنین به نظر می‌رسد که روح حاکم بر شیوه عزاداری سالار شهیدان به خاطر اوج تالمات روحی عزاداران، با رعایت پروتکل‌هایی از قبیل حفظ فاصله فیزیکی، عدم تماس فیزیکی افراد با هم، استفاده از ماسک و غیره سازگار نبوده و عملاً انتظار رعایت این قبیل پروتکل‌ها قابل انتظار نخواهد بود. لذا مناسب است حتی المقدور شرایطی فراهم گردد تا بیشترین استفاده را از فضای مجازی برای استفاده معنوی مردم از عزاداری‌های ارزشمند ماه‌های محرم و صفر فراهم گردد.

۳- در کنار اقدامات فوق، اجرای دقیق مصوبات قبلی ستاد ملی کرونا در منع سفرها و نظارت بر رعایت کامل پروتکل‌ها در زندگی روزمره مردم و نظارت بر سایر مراسم ملی و خانوادگی می‌تواند شائبه نادرست تاکید یک جانبه ستاد بر تعلیق انتخاباتی تجمعات را از بین بدهد و در این خصوص وفاق ملی بیشتری ایجاد کند.

۴- پیشنهاد می‌شود برای تقویت ستاد ملی کرونا، یک شورای معین علمی در ذیل معاونت تحقیقات و فناوری یا خود ستاد با حضور متخصصان برجسته رشته‌های مختلف تشکیل گردد، به گونه‌ای که پیشنهادهای ارجاعی به ستاد برای تصویب، قبل از هرگونه تصمیم‌گیری در ستاد، در این شورا مورد بررسی علمی قرار گرفته و شواهد علمی به نفع یا ضرر آن ضمیمه و برای تصمیم‌گیری نهایی به ستاد ملی ارسال گردد. چنین شورایی می‌تواند پشتوانه علمی محکمی برای ستاد ملی بوده و در به روزرسانی تصمیمات ستاد نیز کمک شایان توجهی نماید.

دکتر فرید نجفی

معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت

اجرای و دانشی در مواجهه با رویدادهای اجتماعی پیش رو و اثرات آن بر پیک پنجم کووید - ۱۹ در کشور را مورد بحث و بررسی قرار داده است. به رغم نظرات مختلفی در خصوص چگونگی شیوه مدیریت و منع احتمالی تبادلات اجتماعی و فیزیکی وجود دارد، همه متخصصان بر خطیر بودن وضعیت پیک پنجم کرونا در کشور بر اساس مستندات زیر که حضرتعالی نیز به خوبی بر آنها واقف هستید، متفق‌القول بودند:

۱- پوشش ناکافی واکسیناسیون در کشور علی‌رغم تلاش‌های صورت گرفته و روند صعودی تعداد موارد تلقیح روزانه.

۲- غلبه سوی دلتا در کشور که بر اساس مستندات علمی این سویه سرایت پذیری بسیار بالاتر داشته به طوریکه هر فرد آلوده می‌تواند بین ۵ تا ۱۰ نفر را آلوده کند، مقاومت بیشتری از خود در مقابل آنتی‌بادی وجود در بدن نشان می‌دهد، طول دوره سرایت‌پذیری بسیار بیشتری دارد و همچنین شانس عفونت مجدد هم در این سویه بالاتر است که این میزان می‌تواند تا دو برابر سویه آلفا باشد. همچنین این سویه می‌تواند بیماری به مراتب شدیدتری نیز ایجاد کند. به طوریکه شانس بستری با این سویه می‌تواند تا دو نیم برابر بیشتر باشد.

۳- افزایش تبادلات اجتماعی ناشی از گردهمایی‌ها، مسافرت‌ها و دوره‌های خانوادگی در دو ماهه اخیر و ماه‌های پیش رو با توجه با ایام سوگواری سالار شهیدان (ع) و شهادت حضرت رسول اکرم (ص) و امامان معصوم (ع) در ماه‌های محرم و صفر همراه با اوج‌گیری تعداد مراسم ازدواج بعد از محرم و صفر.

۴- کاهش قابل توجه رعایت پروتکل‌های بهداشتی در مجامع عمومی

۵- افزایش قابل توجه موارد مرگ گزارش شده در کشور که بر اساس مدل‌های پیش‌بینی موجود و با فرض ادامه روند فعلی (و نه بدتر شدن وضعیت در روزهای آینده که البته بسیار محتمل به نظر می‌رسد)، می‌تواند به حدود روزانه ۸۰۰ مورد در روز نیز برسد.

۶- نزدیک شدن به تکمیل ظرفیت پاسخگویی نظام سلامت خصوصاً در بیمارستان‌ها

۷- واقعیت آن است که سیاست‌گذاران امروز عرصه سلامت باید با قرار دادن مستندات علمی فوق در کنار وضعیت فعلی نظام سلامت، بهترین شواهد و راهنمایی‌ها را در اختیار تصمیم‌گیران کلان کشور قرار دهند تا از فرو رفتن کشور در بحرانی بزرگ ممانعت کند.

نامه معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت خطاب به وزیر بهداشت:

تجمع دسته‌های عزاداری به دلیل شیوع سویه دلتای ویروس کرونا منع شود

معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت طی نامه‌ای خطاب به وزیر بهداشت در راستای شواهد قوی علمی خواستار بازبینی تصمیم ستاد ملی کرونا و منع تجمع دسته‌های عزاداری در فضاهای بسته حتی با رعایت کامل پروتکل‌های بهداشتی شد.

به گزارش روابط عمومی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، دکتر فرید نجفی معاون تحقیقات وزارت بهداشت صبح چهارشنبه بیستم مرداد ماه در نامه‌ای خطاب به وزیر بهداشت ضمن طرح پیشنهاداتی به منظور کاهش شیوع سویه دلتای ویروس کووید - ۱۹ خواستار منع تجمع دسته‌های عزاداری شد. وی همچنین پیشنهاد تشکیل شورای معین علمی در کنار ستاد ملی کرونا با حضور متخصصان برجسته رشته‌های مختلف را مطرح کرد.

رونوشت نامه یاد شده به تمامی معاونان وزارت بهداشت و روسای دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور ارسال شده است.

متن کامل این نامه به این شرح است:

جناب آقای دکتر سعید نمکی
وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

باسلام و احترام

معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت در راستای تهیه شواهد علمی برای سیاست‌گذاران کشور و پیرو جلسات بحث و بررسی و نظرات جمع‌منتخبی از اساتید کشور در رشته‌های مختلف، چالش‌های پیش روی کشور در خصوص کووید-۱۹ و چگونگی تعامل بین نهادهای

- امکان‌سنجی استفاده از سیاست‌های جایگزین قانون خدمت پزشکان و پیراپزشکان جهت تامین نیروی مورد نیاز
- آینده پژوهی شایستگی‌های کلیدی مورد نیاز مشاغل اصلی نظام سلامت (پزشکان عمومی و تخصصی، پرستاران و نیروهای مراقبت سلامت) با افق زمانی ۱۰-۱۵ ساله
- تعیین میزان معادل تمام وقتی (Full-Time Equivalent) پزشکان متخصص و پرستاران

محققین و پژوهشگران حقیقی یا حقوقی علاقه‌مند می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر و آگاهی از شرایط مربوطه و دریافت شرح خدمات مورد انتظار در خصوص هر یک از عناوین اعلام شده به وب سایت مرکز به آدرس (<https://chhrs.behdasht.gov.ir>) مراجعه کنند.

به گزارش معاونت تحقیقات و فناوری موضوع و عناوین طرح‌ها به شرح ذیل است:
عناوین طرح‌ها:

- تعیین شایستگی‌های مورد نیاز نیروهای کلیدی سلامت (مراقب سلامت، پرستار و پزشک) در ایران برای مواجهه با شرایط اضطراری و اپیدمی‌های مانند کووید ۱۹
- شناسایی استراتژی‌های اثربخش منابع انسانی در دوران کووید ۱۹ و پساکرونا در ایران و کشورهای مختلف
- شناسایی ظرفیت‌ها و ضرورت‌های تغییر مرزبندی‌های حرفه‌ای (تفویض و جایابی وظایف بالینی و غیر بالینی بین مشاغل مختلف) در اپیدمی کووید ۱۹
- ارزیابی کارایی و اثربخشی روش‌های مختلف تامین منابع انسانی مورد نیاز وزارت بهداشت
- تعیین شایستگی‌های نیروی انسانی در رسته اداری مالی و ارائه الگوی بهینه بکارگیری آنها در مراکز تابعه وزارت بهداشت

سومین فراخوان طرح‌های پژوهشی؛ فراخوان سوم طرح‌های پژوهشی مرکز تحقیقات و مطالعات منابع انسانی سلامت

مرکز تحقیقات و مطالعات منابع انسانی سلامت در راستای اولویت‌های پژوهشی خود و در پاسخ به رفع نیازهای پژوهش‌های کاربردی مرتبط با منابع انسانی سلامت، آمادگی خود را برای پذیرش طرح‌های پیشنهادی در خصوص موضوعات ذیل اعلام می‌دارد.

تجاری سازی نتایج تحقیقات حوزه سلامت

او با بیان اینکه نقطه غایی تمام این برنامه‌ها ایجاد یک زیست بوم منسجم تحقیق و فناوری در حوزه سلامت است که امیدواریم در دولت بعدی ادامه یابد افزود: اکنون همگرایی میان ستادها، نیماد و دیگر موسسات حامی تحقیقات و فناوری شکل گرفته است تا طرح‌های تحقیقاتی هدفمند و راهبردی با افق روشنتر در کشور انجام شود. قدم بعدی برای تکمیل این چرخه، سوق دادن طرح‌ها و پروژه‌ها به سوی فناوری و تولید است. در این مرحله باید سرمایه‌گذاران صندوق‌هایی مانند صندوق نوآوری و شکوفایی به‌طور سیستماتیک و نظام‌مند بتوانند بعد از شناسایی چنین پروژه‌هایی از آنها حمایت کنند. چنین اتصالی می‌تواند چرخه تحقیق و فناوری کشور در حوزه سلامت را تکمیل کند و یک زیست بوم همگرا، متصل و فعال را در کشور شکل دهد.

به گفته وی، این زنجیره زیبای تحقیق و فناوری است که پیش از این به صورت پراکنده وجود داشت ولی اکنون با این برنامه‌ها به صورت ساختارمند شکل بگیرد و تکمیل شود.

سیاست‌گذار همراه با محققین و متخصصین رشته‌های مختلف است، گفت: شاید برخی نقد داشته باشند که سازمان و دستگاه اجرایی اگر اولویت‌های تحقیقاتی را مشخص کنند امکان دارد سوالاتی طرح کنند که پاسخ آن سئوالات قبلا در مجموعه‌های دانشی ارایه شده است ولی سازمان سیاست‌گذار از آن‌ها بی‌اطلاع هستند. برای این مسئله هم مراکز تحقیقاتی همکار را در کنار سازمان‌ها در نظر گرفتیم تا در صورت تعیین اولویت یا طرح سوال ابتدا توسط مرکز تحقیقاتی مورد بررسی و راستی‌آزمایی قرار گیرند که آیا جواب موضوعات مطرح شده در پایگاه‌های دانشی داخلی یا خارجی وجود دارد یا خیر؟! اگرچه در حال حاضر در بسیاری از سازمان‌های سیاست‌گذار حوزه سلامت توانایی رصد آخرین مطالب علمی وجود دارد، همکاری مراکز تحقیقاتی در این خصوص می‌تواند نقائص احتمالی را برطرف کند.

او افزود: اولویتی که از این سازمان یا نهاد سیاست‌گذار حوزه سلامت با همکاری مرکز تحقیقاتی همکار تعیین می‌شود ابتدا باید تبدیل به RFP شود و سپس به تایید موسسه نیماد به عنوان بزرگترین موسسه حامی تحقیقات حوزه علوم پزشکی برسد تا برای انجام آن طرفین تامین اعتبار کنند و در نهایت به‌صورت فراخوان در معرض اعلان عمومی قرار گیرد.

همکاری موسسه نیماد با ستادهای معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری

دکتر نجفی گفت: فاز بعدی همکاری موسسه نیماد با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری است. واقعیت این است که معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری با در اختیار داشتن ۱۲ ستاد و بسیاری از نهادهای وابسته، یکی از مهمترین بخش‌های تاثیرگذار در زیست بوم تحقیقات و فناوری کشور محسوب می‌شود. از ۱۲ ستاد حداقل پنج ستاد این معاونت به‌طور مستقیم با حوزه سلامت مرتبط است.

دکتر نجفی با اعلام اینکه در حال حاضر مشارکت موسسه نیماد با چندین ستاد معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری آغاز شده است، گفت: از جمله آنها ستاد توسعه زیست فناوری است که بر اساس توافق صورت گرفته نیماد و ستاد مزبور به‌طور مشترک تا سقف ۱۴ میلیارد تومان از طرح‌های مرتبط و مورد علاقه، حمایت میکنند.

او با اشاره به اینکه در دنیا امور مرتبط با علوم شناختی و مغز پیشرفت شگرفی داشته است، گفت: در راستای توسعه همکاری‌ها، کمیته علوم اعصاب و بهداشت روان در نیماد و ستاد توسعه علوم و فناوری‌های شناختی معاونت علمی و فناوری نیز مشارکت خود را در حمایت از طرح‌های تحقیقاتی در این زمینه آغاز کرده‌اند که طی آن و بر اساس توافق صورت گرفته، به صورت مشترک طرفین ۴ میلیارد تومان در طرح‌های تحقیقاتی مشترک سرمایه‌گذاری خواهند کرد. هم اکنون نیز فراخوان‌های علوم شناختی در سایت نیماد منتشر شده است.

در همین راستا، معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت از همکاری چهارجانبه میان دفتر طب سنتی وزارت بهداشت، ستاد توسعه علوم و فناوری‌های گیاهان دارویی و طب سنتی معاونت علمی و موسسه نیماد خبر داد که به‌زودی این همکاری به‌صورت رسمی توسعه خواهد یافت.

در گفت‌وگو با دکتر فرید نجفی معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور عنوان شد:

گام بلند نیماد در توسعه زیست‌بوم تحقیق و فناوری حوزه سلامت

فصل جدیدی از فعالیت‌های "موسسه ملی توسعه تحقیقات علوم پزشکی کشور" (NIMAD) در همکاری با سازمان‌هایی که متقاضی انجام پروژه‌های حوزه سلامت در قالب پژوهش هستند، آغاز شده است.

به گزارش روابط عمومی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، دکتر فرید نجفی معاون وزارت بهداشت، با اعلام این خبر گفت: مدل جدید حمایتی اعلام "فراخوان مبتنی بر درخواست پروپوزال تحقیقاتی" در راستای توصیه سازمان جهانی بهداشت برای تصمیم‌گیری آگاه از شواهد است. با این روش مدل جدیدی برای شبکه‌های تحقیقاتی حوزه سلامت تعریف شد تا اولویت‌های مهم حوزه خود را مشخص کرده و تبدیل به RFP کنند و سپس با سازمان‌های مرتبطی که سیاست‌گذاران حوزه سلامت هستند به توافق و تفاهم برسند.

معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، افزود: هر سازمانی که متعهد شود ۵۰ درصد هزینه تحقیقاتی یک RFP را تامین کند موسسه نیماد نیز ۵۰ درصد باقی‌مانده را به شرط رعایت چارچوب‌های علمی مانند برگزاری فراخوان و انجام داوری peer review پرداخت خواهد کرد.

او با تاکید بر اینکه مشارکت مالی سازمانی که در آینده مجری نتایج آن تحقیقات است، تضمین‌کننده به کارگیری نتایج پژوهش خواهد بود، گفت: همیشه در دنیا یکی از چالش‌های مهم این است که نتیجه تحقیقات و پژوهش‌های انجام شده توسط دستگاه‌های مجری و سیاست‌گذار به کار گرفته شود و سیاست‌گذاری‌ها بر مبنای شواهد علمی باشد؛ وقتی یک سازمان سیاست‌گذار حاضر است ۵۰ درصد از هزینه‌های تحقیقاتی یک طرح را پرداخت کند بدون شک تعهد بیشتری برای به‌کارگیری نتایج آن طرح تحقیقاتی را هم خواهد داشت.

دکتر نجفی در خصوص سازمان‌های متقاضی پروژه‌های تحقیقاتی گفت: این سازمان‌ها می‌توانند از درون وزارت بهداشت باشند یا سازمان‌هایی که خارج از وزارت بهداشت فعالیت مرتبط با حوزه سلامت دارند، مانند سازمان محیط زیست، بهزیستی، وزارت ورزش و جوانان، سازمان انتقال خون، سازمان‌های بیمه‌گرو غیره.

به کارگیری مراکز تحقیقاتی همکار

معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، با اشاره به اینکه وظیفه تعیین اولویت‌های حوزه سلامت با سازمان‌های

مطالعاتی، دوره‌های پسادکتری می‌توانند اقدام کنند؛ ماموریت‌های سپرده شده به هر دانشگاه نیز مشخص است که هر یک چه سهمی از درخت‌واره را دارد. او افزود: پس از شناسایی، موضوعات را احصا کردیم و از سوی دیگر شرکت‌های دانش بنیان را هم شناسایی و موظف کردیم به دانشگاه‌هایی که ماموریت مرتبط با فعالیت‌هایشان به آنها محول شده متصل شوند. قانعی با بیان اینکه حمایت‌ها در راستای ماموریت‌ها محول شده صورت می‌گیرد، گفت: حمایت‌های پژوهشی شامل حمایت از رساله‌های دکتری و پایان‌نامه‌ها، حمایت از طرح‌های پژوهشی مساله‌محور، حمایت از دوره‌های پسادکتر، حمایت از دوره‌های فرصت مطالعاتی، حمایت از نشست‌های تخصصی و حمایت از مقالات زیست فناوری است.

دکتر نجفی نیز در ادامه با اشاره به اینکه کار عمیقی در حوزه زیست فناوری صورت گرفته که مدل خوبی برای تمام حوزه‌ها محسوب می‌شود، گفت: این مدل به تصویب وزارت بهداشت، موسسه نیماد و شورای گسترش نیز رسیده است. امیدواریم با تلاش جمعی این برنامه در سطح وسیع برای همه‌حیطه‌های مختلف علوم نیز اجرا شود. مشابه اقداماتی که در حوزه بیوتک در حال انجام است اکنون در همه حوزه‌های سلامت نیز انجام می‌شود. با این حال کافی نیست و باید به بخش‌های دیگر علوم هم تسری پیدا کند. در این نشست وزارت علوم، وزارت بهداشت، جهاد دانشگاهی، حوزه علمیه به عنوان مسئول پیشران‌های پیشنهادی نظام پژوهش و فناوری عنوان شدند.

تقسیم‌کار ملی زیست فناوری توسط ستاد توسعه زیست فناوری ارائه شد. ماموریت‌های ستاد توسعه زیست فناوری را در چهار بخش تقسیم کرد و گفت: این ماموریت‌ها شامل برنامه‌ریزی جهت کسب سه درصد از سهم بازار جهانی زیست فناوری، سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی راهبردی و ارزیابی پیشرفته زیست فناوری در کشور، هماهنگی ملی و هم‌افزایی منابع و امکانات کشور برای تولید ثروت از زیست فناوری و کمک به ارتقای سطح علمی و فناوری به منظور کسب مقام نخست منطقه و سهم شایسته جهانی است.

او در ادامه فازهای پژوهشی تقسیم‌کار ملی زیست فناوری را برشمرد و گفت: ابتدا حوزه‌های اولویت‌دار زیست فناوری در شرایط فعلی کشور شناسایی می‌شود، سپس عرصه‌های دارای اولویت از نظر دانشگاه‌ها و مراکز استخراج شده، پس از آن چهار حوزه کلیدی و ۲۷۴ زیرحوزه کلیدی تعیین و پس از استخراج ۲۱ معیار و ۴۸ زیرمعیار مشخص می‌شود و طرح‌ها و اولویت‌ها با استفاده از تکنیک‌های تصمیم‌گیری چند معیاره رتبه‌بندی خواهند شد و بر اساس نقشه‌های علم‌سنجی راستی آزمایی شده و در نهایت درخت‌واره اولویت‌ها و نیازهای دانشگاه‌ها و مراکز تهیه خواهد شد.

دبیر ستاد توسعه زیست فناوری گفت: سامانه تقسیم‌کار ملی راه‌اندازی شده و علاوه بر اینکه متقاضیان بهره‌مندی از انواع حمایت‌های پژوهشی طرح‌های پژوهشی، رساله‌های دکتری و پایان‌نامه‌های ارشد، مقالات، نشست‌های تخصصی استانی، دوره‌های فرصت

نشست کمیته پژوهش و فناوری شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها برگزار شد

دومین نشست کمیته پژوهش و فناوری شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها سه شنبه نوزدهم مرداد ماه برگزار شد. به گزارش روابط عمومی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، در این نشست که با حضور دکتر فرید نجفی معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، دکتر غلامحسین رحیمی معاون تحقیقات و فناوری وزارت علوم، دکتر مصطفی قانعی دبیر ستاد توسعه زیست فناوری معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، حجت الاسلام والمسلمین دکتر روح الله شاطری دبیر شورای اسلامی شدن دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی کشور شورای عالی انقلاب فرهنگی و دکتر محمدرضا پورعابدی معاون پژوهش و فناوری جهاد دانشگاهی برگزار شد؛ گزارشی از پیشرفت فعالیت دستگاه‌ها در موضوع نظام پژوهشی و همچنین اقدامات مرتبط با موضوع

سلامت انتظاری از سوی مخترعان و صاحبان نوآوری شکل گرفته است تا درخواست‌هایشان با دیدگاه جدیدی ارزیابی شود و این مسئولیت سنگینی بر دوش کمیته می‌گذارد. به گفته وی، در ساختار تعیین شده، ارزیابی‌ها به کارگروه‌های تخصصی هر حوزه سپرده می‌شود و نتیجه تصمیمات آنها در کمیته بررسی شده و به تصویب می‌رسد.

او با تاکید بر اینکه تمام این فرآیندها با هدف رساندن پتنت‌ها به تجاری‌سازی انجام می‌شود، گفت: باید محققان آموزش ببینند تا خلاقیت‌ها را چطور به ابداع و اختراع برسانند و سپس آن را به پتنت تبدیل کنند و سرانجام از آن خلق ثروت کنند.

مهندس آزادبخت رئیس گروه فناوری‌های تخصصی دفتر توسعه فناوری سلامت نیز با بیان اینکه باید چالش‌های موجود پیش‌بینی شود تا در فرآیند جدید با عملکرد مطلوبی اقدام کنیم، افزود: با اینکه بحث تجاری‌سازی در راس فعالیت‌های وزارت بهداشت قرار دارد ولی باید توجه داشت بسیاری از ابداعات ظرفیت پتنت شدن دارد ولی قابلیت تجاری‌سازی ندارد یا حتی محقق تمایلی به تجاری‌سازی آن ندارد و عوامل متعددی در این مسیر وجود دارد که باید به آنها توجه شود.

در پایان مقرر شد تصمیم‌گیری در خصوص تایید شاخص‌های جدید ارزیابی اختراعات و بند مرتبط به مالکیت فکری که در آیین‌نامه دوره دکتری تخصصی فناوری محور ذکر شده به جلسه آینده کمیته موکول شود.

نیروهای تخصصی را با کمک صندوق سلامت تهران به کار خواهیم گرفت و فضا، تجهیزات و زیرساخت فیزیکی را هم طی تعاملات انجام شده با موسسه نیماد تامین می‌کنیم. جهانگرد دبیر کمیته مدیریت دارایی‌های فکری گفت: این نشست با حضور ۱۳ عضو متشکل از ۴ عضو حقیقی و ۹ عضو حقوقی جهت برقراری ارتباط میان بخش خصوصی، دولتی و دیگر ذی‌نفعان این حوزه تشکیل شده است.

او به سابقه تشکیل این کمیته اشاره کرد و گفت: از فرودین امسال کمیته ابداعات و اختراعات به دفتر توسعه فناوری سلامت وزارت بهداشت منتقل شد و در این مدت تمام تلاشمان را به کار گرفتیم تا نقش فناوری را در ارزیابی ابداعات و اختراعات بر پایه شاخص‌های نوین لحاظ کنیم.

جهانگرد افزود: تاکنون تدوین شیوه‌نامه، فلوچارت، تعیین کارگروه‌های تخصصی و تعیین شاخص‌های ارزیابی اختراعات انجام شده است.

به گفته وی، هدف و وظایف کمیته دارایی‌های فکری، حول محور برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری مالکیت فکری در حوزه سلامت است.

دکتر میترا امین‌لو مشاور سیاست‌گذاری فناوری دفتر توسعه فناوری سلامت، با بیان اینکه امتیازهای فنی، تشویقی، تجاری‌سازی جهت ارزیابی طرح‌های ارسالی در نظر گرفته شده است، گفت: باید هر چه سریع‌تر شاخص‌ها را مبتنی بر فناوری بازبینی کنیم. زیرا پس از واگذاری امور به کمیته مدیریت دارایی‌های فکری دفتر توسعه فناوری

نخستین نشست کمیته مدیریت دارایی‌های فکری برگزار شد

نخستین نشست کمیته مدیریت دارایی‌های فکری در دفتر توسعه فناوری سلامت وزارت بهداشت با حضور اعضای حقیقی و حقوقی برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، دکتر محمدرضا منظم رئیس دفتر توسعه فناوری سلامت وزارت بهداشت با بیان اینکه کمیته مدیریت دارایی‌های فکری عالی‌ترین جایگاه تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری، اجرا و نظارت در عرصه مالکیت فکری در حوزه سلامت است، گفت: دفتر توسعه فناوری سلامت بر اهمیت مالکیت فکری و لزوم ساماندهی این حوزه واقف است. بنابراین باید به عنوان سیاست‌گذار و ناظر در این عرصه به ایفای نقش پردازیم.

او افزود: این کمیته نیازمند حمایت و زیرساخت‌های فراوان است.

ماموریت‌هایی که مرجعیت علمی ایجاد می‌کند نیز شامل می‌شود.

دکتر حق دوست نیز در ادامه افزود: باید به صورت واضح مشخص کنیم منظور ما از آمایش منطقه‌ای چیست؟ زیرا تحقق همه اهداف که امکان‌پذیر نیست. کلمه ماموریت و سطح آن را باید تعیین کنیم.

معاون آموزشی وزارت بهداشت، گفت: وقتی یک دانشگاه علوم پزشکی ماموریتی را تعیین می‌کند تمام ارکان آن دانشگاه تا بیمارستان‌ها و غیره باید متأثر از آن باشند. برای مثال وقتی دانشگاهی مسئله آلاینده‌ها را به عنوان ماموریت انتخاب و معرفی می‌کند باید پزشکان و پرستار و کلیه کادر درمان در این حوزه دانش ویژه‌ای داشته باشند.

او در ادامه به دو وجه این برنامه اشاره کرد و گفت: آیا دانشگاه را مستقل از بدنه کشور می‌بینیم و اگر پنج دانشگاه یک ماموریت را انتخاب کردند چه استراتژی دارید؟! دوم مسئله آینده‌نگاری است. آیا دانشگاه‌ها بر اساس وضعیت فعلی ماموریت‌هایشان را تعیین می‌کنند یا نگاه به آینده هم دارند. اگر فقط بر اساس داشته‌ها پیش برویم بزرگان نظراتشان را اعلام می‌کنند و محورهای شناخته شده قبلی ادامه می‌یابد و افراد و ایده‌هایی که ضرورت دارد دیده شوند و مورد حمایت قرار گیرند از معرض توجه دور می‌مانند.

دکتر حق دوست ضمن تایید صحبت‌های دکتر نجفی با تاکید بر اینکه هم پوشانی بین آموزش و پژوهش واجب است، گفت: کتاب سبز طی همکاری و تفاهم میان دو معاونت آموزش و تحقیقات تدوین شده است و بسیاری از شاخص‌های شکل گرفته بر اساس اولویت‌ها و نگاه هیات رئیسه دانشگاه‌ها به فرصت‌های موجود است. اگر نکته‌ای در کتاب سبز جا مانده قابل اضافه شدن است.

دکتر نجفی بیان کرد: ماموریت‌هایی که به دانشگاه‌ها سپرده شده و در کتاب سبز همه در کنار هم ذکر شود البته امکان دارد هم‌پوشانی هم وجود نداشته باشد چون موضوعات متنوع است و ماموریت کتاب سبز، ستاد زیست فناوری و معاونت تحقیقات باید به یک اجماع برسند. آینده‌نگاری هم اهمیت ویژه‌ای دارد در تمام ماموریت‌های کتاب سبز و ستاد زیست فناوری به نقاط قوت دانشگاه‌ها تاکید شده است و امکان دارد ظرفیت‌های در حال رشد دیده نشود.

او افزود: از آنجاییکه این ماموریت با تعیین زمان مشخص است اگر دانشگاهی در دستیابی به ماموریت تعیین شده توفیقی نداشت می‌توان آن را تغییر داد. در کمیته تلاش می‌شود تا جاییکه امکان داشته باشد این موارد مدیریت شود.

دکتر رشیدی گفت: دانشگاه‌ها باید طبق نقشه راهبردی وضعیت خود را طی ۵ سال از وضع موجود به وضع ایده‌آل تغییر دهد. هم‌پوشانی زمانی که موجب تقویت شود بسیار هم خوب است و این برنامه در راستای تقویت مرجعیت علمی است و بهتر است این موارد در یک طرح جامع ترکیب شوند.

در پایان نشست از حاضران درخواست شد، نظرات خود را در زمینه شیوه‌نامه و شاخص‌های اعلام شده را در اختیار دکتر رشیدی قرار دهند.

■ نشست هم‌اندیشی کمیته شناسایی ظرفیت‌ها و ماموریت‌مداری دانشگاه‌های علوم پزشکی برگزار شد

نشست هم‌اندیشی کمیته شناسایی ظرفیت‌ها و ماموریت‌مداری دانشگاه‌های علوم پزشکی با موضوع معرفی برنامه، تبیین رسالت‌ها و معرفی شاخص‌ها و شیوه‌نامه اجرایی برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، این نشست با حضور دو معاون وزارت بهداشت دکتر فرید نجفی معاون تحقیقات و فناوری و دکتر علی‌اکبر حق‌دوست معاون آموزشی به همراه روسای پژوهشکده‌ها و معاونان دانشگاه‌های علوم پزشکی در راستای شناسایی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های بالقوه دانشگاه‌های علوم پزشکی در حوزه تحقیقات و فناوری و واگذاری ماموریت‌های متناظر ملی و منطقه‌ای و با موضوع معرفی برنامه، تبیین رسالت‌ها و معرفی شاخص‌ها و شیوه‌نامه اجرایی برگزار شد.

دکتر محمد رضا رشیدی عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی آذربایجان شرقی، در ابتدای نشست به معرفی شیوه‌نامه، شاخص‌ها و حیطه‌های شناسایی شده و شرح اقدامات انجام شده پرداخت و گفت: پنج شاخص عمده برای ماموریت‌مداری دانشگاه‌های علوم پزشکی در نظر گرفته شده که آن را نسبت به دیگر برنامه‌ها متمایز می‌سازد که شامل: نیروی انسانی، تولیدات علمی - دانشگاهی، دانش فنی و فناوری، زیرساخت‌ها و حوزه بین‌الملل می‌شود.

دکتر نجفی با بیان اینکه مسئله اصل، توانمندی دانشگاه‌هاست که بر اساس آن باید سه حیطه را مشخص کنند، افزود: تمامی شاخص‌هایی که در نظر گرفته شده در راستای تحقق ماموریت تعیین شده است. تمام جزئیات در نظر گرفته شده و حتی ظرفیت‌هایی که در خارج از دانشگاه علوم پزشکی در دانشگاه‌های وزارت علوم باشد هم لحاظ شده است.

معاون تحقیقات وزارت بهداشت افزود: کمیته تخصصی ماموریت‌های اعلام شده از سوی دانشگاه‌های علوم پزشکی و همین‌طور دیگر ماموریت‌های واگذار شده از سوی ستاد زیست فناوری، معاونت بهداشت و غیره را بررسی می‌کند و اگر هم‌پوشانی وجود داشت معاونت حمایت می‌کند.

به گفته دکتر نجفی، در راستای ماموریت تعریف شده می‌توان فراخوانی مختص دانشگاه در موسسه ملی توسعه تحقیقات علوم پزشکی (نیماد) و همین‌طور صندوق INSF منتشر کرد. در این حمایت‌ها تنها ماموریت‌های معاونت تحقیقات مدنظر نیست و سایر

■ شبکه سازی در وزارت بهداشت برای حفاظت از دارایی‌های فکری حوزه سلامت

رییس دفتر توسعه فناوری سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از شبکه‌سازی در این وزارتخانه برای حمایت همه‌جانبه از مالکیت فکری در حوزه سلامت خبر داد. به گزارش ایسنا دکتر محمد رضا منظم اسماعیل‌پور در نشست معرفی خدمات صندوق نوآوری و شکوفایی در حوزه دارایی‌های فکری که امروز به صورت آنلاین برگزار شد، شبکه سازی در حوزه مالکیت فکری را یکی از استراتژی‌های دفتر توسعه سلامت وزارت بهداشت عنوان کرد و افزود: از این طریق می‌توان با بهره‌گیری از ظرفیت‌های فراوان ملی به فرآیند سیاست‌گذاری و حمایتی از فناوری‌های حوزه سلامت کمک کرد.

وی با تاکید بر اینکه در این عرصه باید کلیه بازیگران این حوزه حضور داشته باشند، اظهار کرد: کمک‌های حمایتی و مالی نهادهایی چون صندوق نوآوری و شکوفایی و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و کانون ثبت پتنت نقش موثری در توسعه فناوری‌ها خواهد داشت، ضمن آنکه در این مسیر می‌توان از حمایت‌های اساتید و انجمن‌های علمی نیز بهره برد.

دکتر منظم اسماعیل‌پور، با اشاره به نقش حمایتی قوه قضائیه و مجلس شورای اسلامی در حفظ دارایی‌های فکری، خاطر نشان کرد: با این استراتژی به دنبال این هستیم که شبکه‌سازی در حوزه دارایی‌های فکری را توسعه دهیم، از این رو کمیته مدیریت مالکیت فکری در وزارت بهداشت ایجاد شده است تا بالاترین تعاملات را با کلیه بازیگران این عرصه داشته باشیم.

رییس دفتر توسعه فناوری سلامت وزارت بهداشت، با اشاره به فعال شدن کمیته مدیریت مالکیت فکری در وزارت بهداشت، خاطر نشان کرد: اولین جلسه این کمیته در هفته گذشته برگزار شد.

وی تاکید کرد: وزارت بهداشت در مدل جدید در حوزه مالکیت فکری سعی دارد از کلیه ظرفیت‌های موجود در کشور در قالب این کمیته بهره‌بردار تا بتواند در فرآیند توسعه فناوری، از مالکیت فکری نیز حمایت کند.

مهیا شده است که باید با در نظر گرفتن تمامی این عناصر، مدل همکاری جدیدی پایه‌ریزی کنیم.

در ادامه دکتر حیدری پیشنهاد تشکیل سه کمیته با عناوین شورای سیاست‌گذاری و راهبری که به ریاست وزیر بهداشت است، کمیته بررسی و تصویب و کمیته نظارت و پیگیری را مطرح کرد. طرحی که عرضه می‌شود در کمیته‌ها با توجه به مولفه‌های تعیین شده بررسی شود و پس از انتخاب، صلاحیت مجری احراز شود و به تصویب برسد. پس از آن طرح وارد مرحله عملیاتی می‌شود که باید فاز به فاز مورد نظارت قرار گیرد. این پیگیری‌ها باید مرحله مرحله صورت بگیرد تا هر جا لازم شد از طریق افزایش اعتبار و تسهیلگری شرایط کار را مهیا کنیم.

به گفته حیدری، باید تمام ذی‌نفعان از مجری، ناظر، تولیدکننده، مجوزدهنده و مصرف‌کننده را به این کمیته‌ها دعوت کنیم تا به اجرایی شدن این طرح امیدوار باشیم.

دکتر شانه‌ساز با بیان اینکه باید اولویت‌های کشور در صنعت دارو و تجهیزات پزشکی را مشخص کرد، گفت: با تعیین اولویت‌ها هم سرمایه‌گذاران می‌دانند کجا سرمایه‌گذاری کنند که در آینده بازار داشته باشد و هم نیازهای کشور رفع می‌شود.

در این مسیر هم هرگاه لازم شد باید از ارگان‌های اجرایی و نهادهای حکومتی مانند وزارتخانه‌های نفت، صمت، دفاع و غیره نیز کمک گرفت.

او افزود: لازم است که حتما بازارهای بین‌المللی را هم هدف بگیریم. بدون تردید بازار ۸۵ میلیونی داخلی کم است و با همکاری وزارت خارجه باید عرصه وسیع‌تری را در نظر داشته باشیم.

بخش دارو و تجهیزات پزشکی مرجعیت دارد تا نیازها و اولویت‌ها را مشخص کند، گفت: با این وجود طبق تجربه در وزارت بهداشت به دلیل اینکه اغلب در عرصه پزشکی فعال هستند و آشنایی بیشتری به حوزه‌های دارویی دارند، تخصص‌گرایی بیشتری وجود دارد ولی از نظر فنی در ارزیابی و بررسی تجهیزات وزارت علوم توانمندتر است و آمادگی همکاری داریم.

او افزود: در مباحث مالی ۵ منبع حمایتی وجود دارد که شامل، اعتباراتی است که در دبیرخانه شورای عالی عتف، معاونت تحقیقات وزارت بهداشت، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، صندوق نوآوری و شکوفایی و در نهایت شرکت تولیدکننده موجود است.

دکتر فرید نجفی معاون تحقیقات وزارت بهداشت، در ادامه مدل حمایتی موسسه نیماد را مطرح کرد و گفت: مدل پیشنهادی ما مدل حمایتی موسسه نیماد است که با سرمایه‌گذاری ۵۰ درصدی طرف مقابل و اعلام فراخوان در سایت ۵۰ درصد هزینه‌ها را سرمایه‌گذاری می‌کند. تاکنون هم با این مدل همکاری‌های موثری با ستادهای معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری داشتیم.

به گفته وی، صندوق‌های پژوهش و فناوری هم هستند که به طور مشخص روی داروهای موثره کار می‌کنند. باید اولین فهرست‌های حمایتی مشخص شود تا وارد فاز عملیاتی شویم.

او با اشاره به تجربه مشابهی که در سال‌های ۹۰ اجرا شد گفت: شرایط نسبت به دهه گذشته تغییر کرده هزینه و سطح تکنولوژی رشد فزاینده‌ای داشته است و با وجود محدودیت‌ها فرصت‌های جدیدی هم در عرصه فناوری

نشست تولید مواد اولیه و واسطه‌های دارویی جهت تولید دارو و کیت‌های تشخیصی برگزار شد

نشست تولید مواد اولیه و واسطه‌های دارویی جهت تولید دارو و کیت‌های تشخیصی با مشارکت معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، سازمان غذا و دارو و وزارت علوم برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، نشست تولید مواد اولیه و واسطه‌های دارویی جهت تولید دارو و کیت‌های تشخیصی با حضور فرید نجفی معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، غلامحسین رحیمی معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، محمدرضا شانه‌ساز رئیس سازمان غذا و دارو برگزار شد. دکتر رحیمی با اشاره به اینکه وزارت بهداشت در هر دو

شناسنامه:

• مدیر مسئول و صاحب امتیاز:
معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت

• سردبیر:
معاون تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت

• تهیه کننده:
کیانامجدی

• صفحه آرا و گرافیک:
فرناز امیدی

• نشانی:
تهران، شهرک قدس، بلوار فرحزادی، بلوار ایوانک، ساختمان مرکزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

• تلفن:
۰۲۱-۸۱۴۵۵۲۱۱

• نشانی الکترونیکی:
info@hbi.ir

